

GHELDERE, Karel de (Torhout 18 augustus 1839 – Koekelare 17 juli 1913).

Had in het Klein Seminarie van Roeselare in de pöesis (1858-1859) **Guido Gezelle** als leraar. De Gheldere bleef zijn hele leven in de ban van de ‘Meester’: *Sumus enim opera manuum tuarum* (“Wij zijn immers ’t werk van uw handen”), schreef hij in 1893 in een brief aan Gezelle. Als verstandige en guitige leerling inspireerde hij Gezelle tot het gedicht *Aan Karel Degheldere*: “G’hebt met een goeden plaaster mij het treurziek hert genezen.” Het was Gezelles bedoeling van dichterlijk begaafde leerlingen als De Gheldere priesters te maken: *Oh! Flanders wants wants wants Christian Poetry much of it indeed and who can be a poet, who can love the angel of Poetry better than a priest, a thinking meditating world abhorring priest*. Nadat Gezelle in 1859 te Roeselare uit de poësisklas verwijderd was, dacht hij er intenser dan ooit te voren aan naar Engeland over te steken om aan het college van Manchester leraar te worden met De Gheldere als assistent, een plan dat evenwel mislukte. Na een korte roepingscrisis trok De Gheldere in 1860 naar de Leuvense universiteit. Met zijn neef **Eugeen van Oye** en **Gustaaf Ver-**

riest (1843-1918) zou hij het triumviraat van de dichtende geneesheren vormen. Als eerstejaarsstudent liet hij onder de titel *Jongelingsgedichten* zijn Roeselaarse debutantenpoëzie verschijnen. Hierin komen geestdriftige Vlaamse gedichten voor, onder andere *Verdediging*, waarin hij uitvaart tegen een journalist van het Franse blad *Le Siècle*, die in zijn verslag over de inwijding van de spoorweg Lichtervelde-Veurne (1858) de Vlamingen had beledigd: "O vlamingszoon, door fransche monden/ Is weêr uw reine naem geschonden/ De vlaming zal hem vergenoegen/ Met 't geen hy van zyn vaders erft,/ Zoo zal hy vlaemsch zyn tot hy sterft!"

Later, als geneesheer te Koekelare, was De Gheldere de bezieler van de zanggilde Sint-Genesius, de incarnatie van een romantische V.B. in de gemeente, waarvoor hij verscheidene liederteksten schreef. Verder publiceerte hij nog de bundels *Landsliederen* (1883) en *Rozelieder*en (1893), maar het was vooral in zijn *Jongelingsgedichten* (1861) en naderhand in zijn liederteksten voor de Brugse feesten ter ere van Karel de Goede (1884) en van Jan Breidel en Pieter de Coninck (1887) dat zijn Vlaamse stem krachtig opklonk. Door bemiddeling van Gezelle werd hij in 1889 lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde geworden; van dan af gaf hij nog uitsluitend taalkundige werken uit.

LITERATUUR: R. Seys, *Ontdaan van zijn knellende banden*, 1958; – id., *De dichter van de rozen*, 1958; – id., *Wat Land- en Rozelieder*en, 1967; – J.J.M. Westenbroek, *Van het leven naar het boek. Onderzoek naar het ontstaan en de aard van Guido Gezelles gedichten, gezangen en gebeden, 1862-1879-1893*, 1967; – R. Seys, 'Gheldere, Karel de', in *NBW*, XI, 1985; – id., *Per tram de geschiedenis van Koekelare in en uit*, 1993.

RAF SEYS*